Lietas Nr. C32245312
Lietas arhīva Nr. CA-0318-15/26

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
2015.gada 31.martā

Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija šādā sastāvā:
tiesas sēdes priekšsēdētāja tiesnese Žanete Žimante,
tiesneses Marika Bebriša un Dzintra Zvaigznekalna-Žagare,
ar sekretāru Matīsu Karlsonu,
piedaloties prasītāja /persona B/pilnvarotam pārstāvim /pers. D/ un juridiskās palīdzības sniedzējam zvērinātam advokātam Andrejam Guļajevam, atbildētāja /pers. E/ pilnvarotam pārstāvim zvērinātam advokātam Edgaram Vācietim,
atklātā tiesas sēdē Rīgā, Brīvības bulvārī 34, izskatīja civillietu /persona B/ prasībā pret /pers. E/ un /pers. F/ par dzīvojamās telpas īres tiesisko attiecību pārtraukšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas sakarā ar /persona B/ apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesas 2013.gada 3.oktobra spriedumu.

Aprakstošā daļa.

2011.gada 28.decembrī (turpmāk - Prasītājs) Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesā cēla prasību pret /pers. E/ (turpmāk – L.B.) un /pers. F/ (turpmāk – J.Č., bet abi kopā - Atbildētāji) par dzīvojamās telpas īres tiesisko attiecību pārtraukšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas, lūdzot tiesau: pārtraukt dzīvojamās telpas- dzīvokļa Nr.4, /adrese/ (turpmāk – Dzīvoklis), īres tiesiskās attiecības starp Prasītāju un Atbildētājiem; izlikt Atbildētājus no Dzīvokļa kopā ar no viņiem atkarīgajām personām un viņu mantām bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas.

Prasības pieteikumā norādīts, ka Prasītājam pieder domājamās daļas nekustamajā īpašumā /adrese A/ (turpmāk – Nekustamais īpašums), turklāt ar 2005.gada 16.novembra līgumu par Nekustamā īpašuma lietošanas kārtības noteikšanu un sadalīšanu dzīvokļa īpašumos Prasītājam noteiktas Dzīvokļa lietošanas tiesības. Pārņemot namīpašumu, Prasītājs konstatēja, ka Dzīvoklī kā īrnieki dzīvo Atbildētāji. Dzīvojamo telpu īres līgumu viņi uzrādīt nevarēja, taču nav strīda, ka L.B. pierakstīts namīpašumā un tur dzīvo kopš 1981.gada 6.oktobra. Iegūstot īpašuma tiesības uz Nekustamo īpašumu, Prasītājs pārņēma saistības, kas izriet no iepriekš noslēgtajiem īres līgumiem, un ar Atbildētājiem īres tiesiskās attiecības tika turpinātas. J.Č. ir L.B. meita- viņa ģimenes locekle. L.B. tika izsniegti rēķini par īres maksu, to rēķinot LVL 0,72 par kvadrātmetru, viņš tos apmaksāja, un Atbildētāji nav apstrīdējuši īres maksas apmēru. Dzīvokļa īres līgums starp pusēm rakstveidā nav noslēgts, taču faktiskās īres tiesiskās attiecības pastāv.

Par laiku no 2007.gada aprīļa līdz 2011.gada 1.decembrim Atbildētājiem sakrājies īres maksas un maksas par pamatpakalpojumiem parāds LVL 2'909,39 apmērā. 2011.gada 17.martā un 2011.gada 9.jūlijā Prasītājs brīdināja Atbildētājus par nepieciešamību samaksāt īres un komunālo maksājumu parādu, taču Atbildētāji uz tiem nav pienācīgā kārtā reaģējuši. Atbildētāji Dzīvoklī ilgstoši nedzīvo, taču no mantām to labprātīgi neatbrīvo. Brīdinājums par Dzīvokļa īres līguma izbeigšanu 2011.gada 23.novembrī publicēts laikrakstā „Latvijas Vēstnesis", jo Atbildētāju faktiskā dzīvesvieta Prasītājam nav zināma.

Prasība pamatota ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 10., 28. un $28.^2$ pantu.

2013.gada 3.oktobrī Rīgas pilsētas Ziemeļu rajona tiesa nosprieda Prasītāja prasību noraidīt.

Pirmās instances tiesa konstatēja, ka uz prasības celšanas brīdī Nekustamais īpašums piederēja Prasītājam un ar 2005.gada 16.novemra līgumu par nekustamā īpašuma lietošanas kārtības noteikšanu un sadalīšanu dzīvokļu īpašumos, Prasītājam piešķirtas Dzīvokļa atsevišķas lietošanas tiesības, tai skaitā tiesības visādi brīvi rīkoties ar atsevišķā lietošanā nodoto nekustamā īpašuma daļu, bez saskaņošanas ar citiem nekustamā īpašuma īpašniekiem savu daļu atsavināt, ieķīlāt, izīrēt vai iznomāt. Ņemot to vērā, tiesa atzina, ka Prasītājam strīdus objekts- Dzīvoklis, ir bijis viņa atsevišķā valdījumā, tādēļ viņam bija tiesības izīrēt Dzīvokli Atbildētājiem. Tiesa nekonstatēja pušu strīdu par to, ka starp pusēm pastāvēja faktiskas īres tiesiskās attiecības. Tiesa konstatēja, ka Prasītājs ir brīdinājis Atbildētājus par īres tiesību attiecību izbeigšanu atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $28.^2$ pantā noteiktajam.

Tomēr no 2013.gada 23.septembra tiesas sēdē iesniegtās Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs A/izdrukas tiesa konstatēja, ka uz lietas izskatīšanas brīdī nekustamā īpašuma /adrese B//adrese/ domājamās daļas pieder SIA „Juridiskais birojs Kļaviņš & Kļaviņa" (turpmāk- Kapitālsabiedrība), turklāt šīs Kapitālsabiedrības atsevišķā lietošanā ir pārgājis arī Dzīvoklis. Proti, tiesa konstatēja, ka strīdus objekts- Dzīvoklis, uz prasības izskatīšanas dienu atrodas Kapitālsabiedrības atsevišķā lietošanā, sakarā ar attiecīgo nekustamā īpašuma domājamo daļu īpašuma tiesību pāreju. Ņemot to vērā un vadoties no likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 2.pantā noteiktā, tiesa atzina, ka Prasītājam zudusi prasījuma tiesība pret Atbildētājiem, tādēļ secināja, ka prasības apmierināšanai pamata nav.

2013.gada 23.oktobrī par iepriekš minēto tiesas spriedumu apelācijas sūdzību iesniedza Prasītājs, apelācijas instances tiesai lūdzot prasību apmierināt- izbeigt Dzīvokļa īres tiesiskās attiecības starp Prasītāju un Atbildētājiem, izliekot Atbildētājus no Dzīvokļa kopā ar no viņiem atkarīgajām personām un viņu mantām bez citas dzīvojamās telpas ierādīšanas.

Apelātors norāda, ka pirmās instances tiesa nepamatoti noraidīja tiesas sēdē pieteikto Prasītāja lūgumu par sākotnējā Prasītāja (/persona B/) aizstāšanu ar Kapitālsabiedrību, kas, pamatojoties uz 2012.gada 28.decembra pirkuma līgumu, saskaņā ar 2005.gada 16.novembra līgumu par nekustamā īpašuma lietošanas kārtības noteikšanu un sadalīšanu dzīvokļa īpašumos un atbilstoši ierakstam

Rīgas pilsētas zemesgrāmatu nodalījumā /numurs A/ kļuva par nekustamā īpašuma /adrese A/, 1405/47377 domājamo daļu īpašnieku un Dzīvokļa lietotāju. Līdz ar minēto pieteikumu Prasītājs tiesai iesniedza Prasītāja un Kapitālsabiedrības 2013.gada 6.septembra vienošanos pie pirkuma līguma par prasījuma cesiju. Atbildētāja L.B. pārstāvis pieteikumu par Prasītāja aizstāšanu atzina par pamatotu. Tiesa pieteikumu noraidīja, atsaucoties uz Civillikuma 1799.panta 1.punktu, norādot, ka līdzēju vienošanās par cesiju neatceļ likumā noteikto. Sīkāku pamatojumu, kāpēc īres tiesisko attiecību gadījumā, atbilstoši Civilprocesa likuma 1799.panta 1.punktam, nav pieļaujama cesija, tiesa nesniedza. Civillikuma komentāros pie 1799.panta prasījumi, kas izriet no īres tiesiskajām attiecībām nav minēti kā izņēmumi, ko nevar cedēt (Civillikuma komentāri, Saistību tiesības (1401.-2400.p) 292.-294.lpp).

Tiesa pamatoti atzina par pierādītu, ka Prasītājs saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2} pantu ir brīdinājis Atbildētājus par Dzīvokļa īres tiesisko attiecību pārtraukšanu . Tā kā tiesa atsevišķi nav analizējusi un vērtējusi parāda apmēru, uzskatāms, ka tiesa uzskata par pierādītu parāda apmēru un periodu, par kuru nav veikti maksājumi par Dzīvokļa īri. No minētā izriet, ka vienīgais pamats prasības noraidīšanai ir fakts, ka Dzīvoklim tiesvedības gaitā ir mainījušies īpašnieki un valdītāji, kaut gan neviens normatīvais akts to neaizliedz. Tādējādi tiesa nav ievērojusi procesuālās un materiālās tiesību normas, patvaļīgi izdarot secinājumus, kas ir pretēji lietā esošajiem materiāliem un iesniegtajai prasībai.

Atbildētāji rakstveida paskaidrojumus par Prasītāja apelācijas sūdzību nav iesnieguši.

Apelācijas sūdzības iesniedzēja- Prasītāja, pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību uzturēja. Vērsa uzmanību, ka Atbildētāji ir atzinuši Prasītāja norādītā parāda esamību.

Atbildētāja L.B. pilnvarotais pārstāvis tiesas sēdē prasību un apelācijas sūdzību neatzina.

Atbildētāja I.Č. uz tiesas sēdi neieradās, ziņas par neierašanās iemesliem tiesai sniegusi nav. Nekonstatējot Civilprocesa likuma 209.pantā noteiktos šķēršļus, Civillietu tiesu kolēģija nolēma lietu izskatīt bez atbildētājas J.Č. klātbūtnes.

Motīvu daļa.

Civillietu tiesu kolēģija, ņemot vērā lietas dalībnieku sniegtos paskaidrojumus, pārbaudījusi un novērtējusi lietā iesniegtos pierādījumus, izvērtējusi apelācijas sūdzības motīvus, secina, ka prasība ir noraidāma.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 192.pantam, tiesas pienākums ir taisīt spriedumu, stingri ievērojot celtās prasības robežas, proti, par prasībā norādīt prasības priekšmetu un uz prasībā norādītā pamata. Kā izriet no prasības pieteikuma satura, tai skaitā, ņemot vērā prasībā norādīto pamatu- likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 10., 28. un 28.^{2} pants un fakti, ka Prasītājs ir apveltīts ar Dzīvokļa izīrētāja tiesībām, bet Atbildētāji ilgstoši nemaksā Prasītājam īres maksu, celtās prasības priekšmets ir Prasītāja, kā Dzīvokļa izīrētāja, tiesību uz Dzīvokļa īres līguma izbeigšanu ar Atbildētājiem aizskārums (lietas 3.- 4.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 1.panta pirmajai daļai, tiesības uz tiesas aizsardzību (tiesības uz labvēlīgu tiesas spriedumu) personai ir vien ar likumu aizsargāto tiesību aizskāruma gadījumā. Izskatāmās lietas kontekstā, ņemot vērā celtās prasības robežas, tas nozīmē to, ka lai konstatētu pamatu Prasītāja prasības apmierināšanai, visupirms ir konstatējams, vai uz sprieduma taisīšanas brīdi pastāv Prasītāja, kā Dzīvokļa izīrētāja, tiesības uz Dzīvokļa īres līguma izbeigšanu ar Atbildētājiem, jo, atbilstoši likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28. un 28.^{2} pantam, tiesības uz dzīvojamās telpas īres līguma izbeigšanu bauda izīrētājs.

Likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 4.panta pirmā daļa paredz, ka īres līguma subjekts- izīrētājs, proti, persona, kas apveltīta ar šī likuma 28. un 28.^{2} pantā noteiktajām tiesībām uz īres līguma izbeigšanu, ir dzīvokļa īpašnieks vai valdītājs. Apelācijas sūdzībā nav apstrīdēts pirmās instances tiesas konstatētais fakts, ka uz lietas izskatīšanas brīdi, atbilstoši ierakstam zemesgrāmatā, Dzīvokļa tiesība no Prasītāja bija pārgājusi Kapitālsabiedrībai, tādēļ, vadoties no Civilprocesa likuma 430.panta trešās daļas, Civillietu tiesu kolēģija šo faktu atzīst par pierādītu, to nepārbaudot, un nodibina, ka pirmās instances tiesas sprieduma taisīšanas brīdī Prasītājam jau bija zudis pušu īres līguma subjekta statuss un, līdz ar to, likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28. un 28.^{2} pantā noteiktās tiesības uz šāda īres līguma izbeigšanu.

Kā izriet no apelācijas sūdzības satura, to, ka Prasītāja Dzīvokļa tiesību pāreja Kapitālsabiedrībai rada šķērsli Prasītājam labvēlīga sprieduma taisīšanai, neapstrīd arī pats Prasītājs. Par minēto liecina apelātora apgalvojums par tiesas pienākumu aizstāt lietā Prasītāju ar kapitālsabiedrību.

To, ka līdz ar izīrētās lietas īpašnieka maiņu izbeidzas arī iepriekšējā izīrētāja likumā „Par dzīvojamo telpu īri" 28.^{2}pantā noteiktā tiesība izbeigt dzīvojamās telpas īres līgumu, pie līdzīgiem faktiskajiem apstākļiem atzinis arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts (2003.gada 10.septembra spriedums lietā Nr.SKS-355).

Vadoties no iepriekš norādītā, Civillietu tiesu kolēģija par pamatotu pēc būtības- atbilstošu piemērojamām procesuālajām un materiālajām likuma normām, atzīst pirmās instances tiesas secinājumu, ka celtā prasība noraidāma likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 28. un 28.^{2} pantā noteikto Prasītāja, kā Dzīvokļa izīrētāja, tiesību zuduma dēļ.

Civillietu tiesu kolēģija par nepamatotu atzīst Prasītāja apgalvojumu par tiesas pienākumu aizstāt lietā Prasītāju ar Kapitālsabiedrību.

Pieteikums par prasītāja aizstāšanu pamatots ar Prasītāja un Kapitālsabiedrības vienošanos par cesiju (lietas 143., 157.lapa). Atbilstoši Civillikuma 1799.panta 1.punktam, prasījumi, kuru izlietošana, vai nu pēc līdzēju vienošanās vai pēc likuma, saistīta ar kreditora personu, nav cedējami. Kā izriet no ieraksta zemesgrāmatā, Kapitālsabiedrības Dzīvokļa tiesība zemesgrāmatā ierakstīta 2013.gada 7.janvārī, pamatojoties uz 2012.gada 28.decembra pirkuma līgumu (lietas 113.lapa), savukārt, lietā iesniegtā Prasītāja un Kapitālsabiedrības 2013.gada 6.septembra vienošanās par prasījuma cesiju apliecina, ka tā ir panākta pēc tam, kad Prasītājam līdz ar Dzīvokļa tiesības pāreju Kapitālsabiedrībai jau bija zudis Dzīvokļa izīrētāja statuss (lietas 406.lapa). Civillietu tiesu kolēģija atzīs, ka līdz ar brīdi, kad Prasītājs ir zaudējis izīrētāja statusu, ir zudusi arī viņa prasījuma tiesība par Dzīvokļa īres līguma izbeigšanu, tādēļ ir zudis cesijas priekšmets. Tādējādi Kapitālsabiedrībai, kā cesionāram, nevar pāriet Prasītājam (cedentam) neesoša Dzīvokļa izīrētāja prasījuma tiesība. Citiem vārdiem, tiek konstatēts Civillikuma 1799.panta 1.punktā noteikts šķērslis Kapitālsabiedrībai pārņemt Prasītāja prasījumu pret Atbildētājiem.

Pie analogiem faktiskajiem apstākļiem prasījuma tiesību cesijas un līdz ar to prasītāja aizstāšanas lietā nepieļaujamību ir konstatējis arī Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts (2003.gada 10.septembra spriedums lietā Nr.SKS-355).

2015.gada 31.martā, izvērtējusi Prasītāja apelācijas sūdzībā ietverto pieteikumu par prasītāja aizstāšanu lietā, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesu kolēģija nolēma to noraidīt (ieraksts tiesas sēdēs protokolā, lietas 227.lapa).

Ņemot vērā iepriekš norādīto kopumā, Civillietu tiesas kolēģija uzskata, ka apelācijas sūdzībā norādītie argumenti neatspēko pirmās instances tiesas spriedumā izdarītos secinājumus un nerada pamatu prasības apmierināšanai. Pirmās instances tiesas secinājums par prasības noraidīšanu pēc būtības atbilst pušu strīda izšķiršanai piemērojamo materiālo un procesuālo tiesību normām.

Ievērojot, ka celtā prasība tiek noraidīta, atbilstoši Civilprocesa likuma 42.panta otrajai daļai, iepriekš nesamaksāto tiesas izdevumu samaksas pienākums valstij gulstas uz Prasītāju. Saskaņā ar Civilprocesa likuma 39.panta pirmās daļas 5.punktu, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi ir ar tiesas pavēstu un citu tiesas dokumentu piegādāšanu, izsniegšanu un tulkošanu saistītie izdevumi. Atbilstoši lietā esošajai uzziņas lapai, pavēstu uzziņai un izziņai par ar lietas izskatīšanu saistītajiem izdevumiem, ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi pirmās instances tiesā ir 17,59 *euro* (LVL 12,36) un apelācijas instances tiesā- 9,30 *euro* (lietas 1., 207., 229.lapa), kas kopā veido 26,89 *euro*. Līdz ar to, ievērojot Prasītāja sākotnēji samaksātos ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus- 6,55 *euro* (LVL 4,60, lietas 6.lapa), no Prasītāja valsts ienākumos piedzenami iepriekš nesamaksātie izdevumi 20,34 *euro* apmērā (26,89 *euro* - 6,55 *euro*).

Termiņš sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu tiek noteikts, ievērojot Civilprocesa likuma 204.^{1}pantā noteikto - 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās brīža. Šajā termiņā valsts labā piedzīto tiesas izdevumu samaksu apliecinošs dokuments iesniedzams Rīgas apgabaltiesā.

Rezolutīvā daļa.

/persona B/ prasību pret /pers. E/ un /pers. F/ par dzīvojamās telpas īres tiesisko attiecību pārtraukšanu un izlikšanu no dzīvojamās telpas noraidīt.

Piedzīt no /persona B/, personas kods /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 20,34 *euro* (divdesmit *euro* un 34 centu) apmērā.

Sprieduma labprātīgai izpildei daļā par tiesas izdevumu piedziņu noteikt termiņu- 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas. Labprātīgi izpildot spriedumu šai daļā, norādītajā termiņā maksājumu apliecinošu dokumentu iesniegt Rīgas apgabaltiesā.

Spriedumu var pārsūdzēt Latvijas Republikas Augstākās tiesas Civillietu departamentā 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas, kasācijas sūdzību iesniedzot Rīgas apgabaltiesā.

Pilns spriedums sastādīts 2015.gada 11.maijā.

Tiesneses Ž.Žimante

M.Bebriša

Dz.Zvaigznekalna-Žagare